

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ Ν.Δ.
κου ΚΩΣΤΗ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ
Στην δημόσια εκδήλωση με θέμα
«Προβληματισμός για μια σύγχρονη κεντροδεξιά»,
στο πλαίσιο του κύκλου
«οι προκλήσεις της πολιτικής σε καιρό κρίσης»**

Η κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει η ΝΔ από εδώ και πέρα, πρέπει, κατά τη γνώμη μου να στηρίζεται σε τέσσερις βασικούς παράγοντες:

Ο πρώτος έχει να κάνει με την ενότητα της Νέας Δημοκρατίας. Ανήκουμε όλοι στην ίδια παράταξη. Χρειαζόμαστε ενωτικό πνεύμα. Ένα ενωτικό πνεύμα που δεν θα μας οδηγήσει, όμως, σε μια ενότητα της ακινησίας. Αλλά σε μια δημιουργική ενότητα που, μέσα από την αξιοκρατία και τη δυναμική κίνηση προς τα εμπρός, θα ανοίξει το δρόμο για μια γρήγορη και αποτελεσματική ανασύνταξη του κόμματος.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι η σταθερή επένδυση στην ειλικρίνεια. Η επιλογή του δύσκολου δρόμου της ευθύνης που κάναμε στις εκλογές, προβάλλοντας δυσάρεστες αλήθειες. Αυτό το δρόμο πρέπει να ακολουθήσουμε και στο μέλλον. Διότι είναι βέβαιο ότι η αλήθεια θα επικρατήσει, τελικά, απέναντι στο λαϊκισμό και στις πολιτικάντικες συνταγές.

Ο τρίτος παράγοντας είναι η ανάγκη να υπερασπιστούμε με σθένος τις θέσεις μας. Να δείξουμε την επιμονή που πρέπει, για να υπογραμμίσουμε την προστιθέμενη αξία και το κοινωνικό όφελος από τις δικές μας φιλελεύθερες προτάσεις και λύσεις. Δεν υπάρχει λόγος να έχουμε ενοχικά σύνδρομο για το ότι είμαστε κεντροδεξιοί, ούτε να προσπαθούμε, σε πολλές περιπτώσεις, να αποδείξουμε ότι είμαστε το ιδανικό ΠΑΣΟΚ. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε, ότι αν είναι κάποιος να υποστηρίξει τη σοσιαλιστική ιδεολογία και τον κρατισμό, μπορούν να το κάνουν οι αντίπαλοί μας με πολύ μεγαλύτερη επιτυχία από εμάς. Τα κεντροδεξιά κόμματα, υπερασπίζονται τις φιλελεύθερες ιδέες. Υπερασπίζονται την ελεύθερη οικονομία και την ιδιωτική πρωτοβουλία, ως προϋπόθεση για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Υπερασπίζονται τις ελεύθερες εκπαιδευτικές δομές. Υπερασπίζονται μια αστυνομία που πρέπει να είναι σκληρή απέναντι στο έγκλημα.

Ο τέταρτος παράγοντας αφορά τη στάση που πρέπει να τηρήσουμε σε θέματα που σχετίζονται με την παγκόσμια εξέλιξη. Με τις εξελίξεις όχι απλά και μόνο σε θέματα του περιβάλλοντος και της τεχνολογίας, αλλά και σε θέματα ουδέτερα ιδεολογικοπολιτικά, όπως είναι η διαφάνεια και ο θεσμικός εκσυγχρονισμός. Σε όλα αυτά πρέπει όχι απλά να είμαστε παρόντες, αλλά να είμαστε ένα βήμα μπροστά από το ΠΑΣΟΚ.

Και επειδή η εποχή που ζούμε είναι η εποχή του συγκεκριμένου, δε φτάνει να μιλάμε με συνθήματα και γενικές παραδοχές. Δεν φτάνει μόνο να λέμε ότι είμαστε κοινωνικά φιλελεύθεροι. Πρέπει και να στηρίζουμε τα πιστεύω μας με προτάσεις και θέσεις. Με εφαρμογές που δοκιμάστηκαν αλλού και πέτυχαν και που μπορούν να γίνουν πραγματικότητα και στην Ελλάδα, αρκεί να το πιστέψουμε. Μίλησαν οι συνάδελφοί μου για ζητήματα δημόσιας διοίκησης και οικονομίας. Επιτρέψτε μου να αναφερθώ στους τομείς της παιδείας και του περιβάλλοντος.

Στην παιδεία, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έκανε μια σοβαρή και συγκροτημένη προσπάθεια. Μια προσπάθεια που στηριζόταν στο αυτονόητο. Σε πρακτικές που ισχύουν σε ολόκληρο τον ανεπτυγμένο κόσμο, όπως είναι ο προγραμματισμός και απολογισμός των πεπραγμένων των πανεπιστημίων, η κατάργηση των αιώνιων φοιτητών, η αξιολόγηση των ιδρυμάτων. Και όμως, είναι αλήθεια ότι, παρά ταύτα, στην Ελλάδα έχουμε σε μεγάλο βαθμό ένα σοβιετικό μοντέλο στην εκπαίδευση.

Και ακόμα η Ελλάδα χρειάζεται να κάνει μεγάλα βήματα για να φτάσει άλλες ευρωπαϊκές χώρες στον τομέα της εκπαίδευσης. Πρέπει να κάνουμε πράξη την ελευθερία των εκπαιδευτικών δομών. Η Ελλάδα είναι πάνω από το μέσο όρο της Ε.Ε. στις δαπάνες για την ανώτατη εκπαίδευση. Το ερώτημα, λοιπόν είναι πώς διοχετεύονται τα χρήματα αυτά.

Όταν εμείς ακόμα συζητούμε για τη λειτουργία μη κρατικών πανεπιστημίων στη χώρα μας, περίπου 30 κράτη ανά τον κόσμο, πολλά από αυτά ευρωπαϊκά, εφαρμόζουν τα λεγόμενα «κουπόνια εκπαίδευσης» (education vouchers).

Τι σημαίνει «κουπόνια εκπαίδευσης»:

Στόχος είναι ένα σύστημα που αντί, όπως το σημερινό, να ευνοεί τον εκπαιδευτικό μηχανισμό (είτε μιλάμε για τους γραφειοκράτες του υπουργείου είτε για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς), να ευνοεί τους χρήστες (μαθητές-γονείς). Ένα σύστημα που δημιουργεί τις προϋποθέσεις, ώστε ο μαθητής να έχει τη δυνατότητα να διαλέξει ελεύθερα σε ποιο σχολείο θέλει να πάει, δημόσιο ή ιδιωτικό, χωρίς να σκέφτεται τον οικονομικό παράγοντα.

Βασική ιδέα των κουπονιών εκπαίδευσης είναι η αντικατάσταση της αυτόματης χρηματοδότησης των σχολείων από το Υπουργείο Παιδείας, με μια χρηματοδότηση που ακολουθεί το μαθητή. Δηλαδή, το κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα, δημόσιο ή ιδιωτικό, λαμβάνει χρήματα ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών που εγγράφονται σε αυτό, στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς. Ο μαθητής, η οικογένειά του δηλαδή, λαμβάνει ένα κουπόνι εκπαίδευσης το οποίο έχει αξία ίση με την ετήσια δαπάνη για τη φοίτησή του. Και έχει τη δυνατότητα να επιλέξει ο ίδιος (και πάλι αναφερόμαστε βεβαίως στην οικογένεια) σε ποιο σχολείο θέλει να πάει. Εξυπακούεται ότι η αξία αυτών των κουπονιών μπορεί να εισπράττεται μόνο από τα σχολεία και από κανέναν άλλο.

Τα κουπόνια καινοτομίας είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται με επιτυχία ήδη σε πολλές χώρες της Ευρώπης και αλλού:

Στη Σουηδία εφαρμόζεται από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Στη Φιλανδία, όπου το συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα άρχισε να μεταρρυθμίζεται από το 1988 και μετά. Στην Ολλανδία. Στη Μεγάλη Βρετανία. Και μάλιστα το σύστημα αυτό δεν οδήγησε, όπως πίστευαν πολλοί, στον πολλαπλασιασμό των ιδιωτικών σχολείων. Το 2006 στη Σουηδία, και ενώ το σύστημα αυτό λειτουργούσε για πάνω από 10 χρόνια, μόλις το 7% των μαθητών πήγαιναν σε ιδιωτικά σχολεία.

Να προσθέσω εδώ ότι, σήμερα, στην Ελλάδα, ένας μαθητής για να φοιτήσει στις Ουρσουλίνες ή στη Λεόντειο, για παράδειγμα, χρειάζεται 4000 ευρώ το χρόνο. Από την άλλη πλευρά, η δημόσια δαπάνη για κάθε μαθητή,

σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat ήταν γύρω στα 4.500 ευρώ (στοιχεία 2005-6). Αντί, λοιπόν, το κράτος να δίνει τα χρήματα αυτά στα σχολεία θα μπορούσε, σύμφωνα με το σύστημα των κουπονιών, να τα δίνει κατευθείαν στο μαθητή και εκείνος θα επιλέγει το σχολείο στο οποίο θα πάει.

Αυτό το σύστημα, φυσικά, δεν είναι εύκολο να εφαρμοστεί στην Ελλάδα λόγω της μονιμότητας των εκπαιδευτικών και των σχετικών συνταγματικών προβλέψεων. Ακόμα όμως και αυτό να μην προβλεπόταν, είναι βέβαιο ότι θα υπήρχαν τεράστιες κοινωνικές αντιδράσεις αν κάποιος επιχειρούσε να εφαρμόσει το σύστημα αυτό απ' τη μια μέρα στην άλλη. Ωστόσο, δεν μπορούμε να μένουμε απαθείς, ενώ γνωρίζουμε ότι μπορεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα να βελτιωθεί.

Πρώτο βήμα, λοιπόν, προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν μια ουσιαστική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και των σχολείων. Να μη μείνουμε, με άλλα λόγια, μόνο στην αξιολόγηση των πανεπιστημίων. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να προχωρήσουμε στη συνέχεια στο δεύτερο βήμα εφαρμογής μιας τέτοιας ιδέας και στην Ελλάδα. Τι εννοώ, δηλαδή. Εννοώ πως θα μπορούσαμε να μην επηρεάσουμε καθόλου τους μισθούς των εκπαιδευτικών, όμως ένα επιπλέον ποσό, που αφορά στις εκπαιδευτικές δαπάνες, θα μπορούσε να δίνεται στους γονείς. Εκείνοι, έχοντας την ελευθερία επιλογής σχολείου, θα μπορούσαν να κατευθύνουν τα χρήματα αυτά στα καλύτερα σχολεία. Μ' αυτό τον τρόπο οι εκπαιδευτικοί που δουλεύουν σ' αυτά τα σχολεία θα μπορούσαν να έχουν πρόσθετες χρηματικές απολαβές. Με αυτή την ιδέα ενισχύεται η ελευθερία επιλογής σχολείου και ταυτόχρονα επιβραβεύονται οι εκπαιδευτικοί που κάνουν καλύτερα τη δουλειά τους.

Το σύστημα θα μπορούσε να ξεκινήσει πιλοτικά από κάποιους νομούς ή κάποια σχολεία, για να δούμε πώς μπορεί να λειτουργήσει. Ωστόσο δεν μπορούμε να παραμένουμε αδρανείς παρακολουθώντας με απάθεια εξελίξεις σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες προς αυτή την κατεύθυνση.

Όσον αφορά τώρα τον τομέα του περιβάλλοντος: ας μην ξεχνάμε ότι το περιβάλλον δεν ήταν καν στην πολιτική ατζέντα πριν από κάποια χρόνια. Από τότε, βέβαια, υπάρχει εξέλιξη στην πολιτική. Πλέον υπάρχει ξεχωριστό Υπουργείο Περιβάλλοντος, μία θέση που είχα κι εγώ παλιότερα υποστηρίξει. Αλλά η αλλαγή ενός τίτλου δεν σημαίνει αυτόματα και τη χάραξη νέας πολιτικής. Αν θέλουμε να ασκήσουμε πραγματικά περιβαλλοντική πολιτική, τότε πρέπει να κινηθούμε πέρα από μια ακτιβιστική προσέγγιση, όπου τα αποσπασματικά μέτρα επαρκούν. Πρέπει να προχωρήσουμε με μια ολοκληρωμένη πολιτική, που δίνει και το πολιτικό μας στίγμα. Με κίνητρα για όσους προστατεύουν το περιβάλλον και με αντικίνητρα για όσους το ρυπαίνουν. Έτσι ώστε να συνδέσουμε την πολιτική μας με την αλλαγή της νοοτροπίας του πολίτη και με την τσέπη του.

Κι έχουμε συγκεκριμένα παραδείγματα να στηρίξουμε αυτή την πολιτική.

Στις μεταφορές, δώσαμε κίνητρα για τα «πράσινα» μέσα μετακίνησης και ξεκινήσαμε μια πολιτική αντικινήτρων για τη χρήση του Ι.Χ. στην πόλη: Από τη μια, σχεδιάσαμε την κατασκευή ενός ολοκληρωμένου δικτύου ποδηλατοδρόμων. Από την άλλη, δρομολογήσαμε την επέκταση του τραμ στον Πειραιά, παρά τις αντιδράσεις, γιατί είναι η καλύτερα φυλασσόμενη λεωφορειολωρίδα και κάνει δύσκολη τη ζωή του Ι.Χ..

Στον τομέα της οικονομίας, επίσης, μπορεί να εφαρμοστεί η πολιτική των κινήτρων - αντικινήτρων. Ήδη ξεκινήσαμε, δίνοντας κίνητρα όπως η χρηματοδότηση των «πράσινων» επιχειρήσεων από κοινοτικά κονδύλια, δηλαδή των επιχειρήσεων που οργανώνονται ηλεκτρονικά, που περιορίζουν την κατανάλωση ενέργειας, που προωθούν την ανακύκλωση.

Αλλά και στον τομέα της ενέργειας, δίνονται κίνητρα στους χρήστες ηλεκτρικού ρεύματος, για να βάλουν φωτοβολταϊκά στις στέγες τους. Παράγουν λοιπόν δική τους ενέργεια, την οποία μεταπωλούν στο εθνικό δίκτυο.

Έτσι, μπορούν να κερδίσουν χρήματα και να μειώσουν τον λογαριασμό τους. Στη Βρετανία, τώρα αρχίζουν οι Συντηρητικοί να συζητούν ακριβώς την ίδια ιδέα.

Συζήτηση γίνεται στη Βρετανία και για το πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων, ένα πρόγραμμα που είχαμε δρομολογήσει και το οποίο έδινε κίνητρα στους πολίτες να κάνουν τα σπίτια τους πιο φιλικά για το περιβάλλον, πιο οικονομικά, λιγότερο ενεργοβόρα. Δυστυχώς, οι σκοπιμότητες επικράτησαν, και το πρόγραμμα σταμάτησε προς το παρόν.

Και μπορούμε να συνεχίσουμε, επιβραβεύοντας στην πράξη τους πολίτες που βοηθούν την προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο Δήμο τους. Με άλλα λόγια, οι πολίτες των περιοχών όπου εγκαθίστανται ανεμογεννήτριες για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ΑΠΕ, θα μπορούσαν να πληρώνουν χαμηλότερα τιμολόγια ρεύματος.

Όσον αφορά τα αντικίνητρα, θέλω να αναφερθώ σε μια μελέτη που είχαμε κάνει πριν από μερικά χρόνια στην Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού μαζί με τους Γιάννη Παλαιοκρασσά, Μιχάλη Παπαγιαννάκη και Γιώργο Κατηφόρη, η οποία αφορούσε στη μεταφορά φόρων από την εργασία στο περιβάλλον. Προσέξτε, το ξεκαθαρίζω απ' την αρχή. Η παρέμβαση αυτή δεν έχει καθόλου να κάνει με αύξηση φόρων. Είναι δημοσιονομικά ουδέτερη. Δε σημαίνει με κανένα τρόπο αύξηση ή μείωση της φορολογίας. Σημαίνει πως περιορίζονται οι ασφαλιστικές, παραδείγματος χάριν, εισφορές, αλλά αντίθετα αυξάνονται οι επιβαρύνσεις επιχειρήσεων που ρυπαίνουν το περιβάλλον. Τα ασφαλιστικά ταμεία θα εισπράττουν τους πόρους, τους οποίους θα χάσουν από την άμεση μείωση των εισφορών, από την αύξηση της φορολογίας που σχετίζεται με το περιβάλλον.

Ποιο σκοπό υπηρετεί αυτή η αντίληψη; Αυτή η αλλαγή που προτείνουμε υπηρετεί ακριβώς την ανάγκη εκτός από κίνητρα να υπάρξουν και αντικίνητρα,

τα οποία να επηρεάζουν την τσέπη των πολιτών και των επιχειρήσεων. Έτσι μόνο θα αλλάξει η νοοτροπία μας απέναντι στο περιβάλλον. Είναι ένας ουσιαστικός τρόπος εφαρμογής στην πράξη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Δεν είναι του παρόντος να αναλύσω λεπτομερειακά αυτή την πρόταση. Ωστόσο, πιστεύω πως πρέπει σοβαρά να εξεταστεί, καθώς συμβαδίζει με τις σύγχρονες απόψεις για μια ουσιαστική και όχι μόνο στα λόγια, προστασία του περιβάλλοντος.

Η πρόκληση που έχουμε μπροστά μας είναι σημαντική. Οι περιστάσεις, χωρίς καμιά αμφιβολία, είναι δύσκολες. Δεν πρόκειται όμως να αντιμετωπίσουμε το μέλλον με συνταγές από το χθες. Δεν πρόκειται να αντιμετωπίσουμε τους αντιπάλους μας, εκδηλώνοντας το φόβο μας για τα πιστεύω μας. Η σύγχρονη μεγάλη κεντροδεξιά δε χτίζεται με λόγια και συνθήματα. Χτίζεται με ενότητα, σοβαρότητα και σύγχρονες πολιτικές. Για να αλλάξουμε το κόμμα μας και στη συνέχεια την Ελλάδα, πρέπει να αλλάξουμε εμείς οι ίδιοι.